ΕΤΟΣ Α'—ΑΡΙΘ 10. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 3 Σεπτεμβρίου 1878. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΥΑΛΗΣ

Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 8. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 12 — Ἕκαστον φύλ. τιμᾶται λ. 10. — Γραφεῖον Κορίννης, ἐν τῷ τυπ. τῆς Κορίννης. — Αἱ τὸ περιοδικὸν ἀφορῶσαι ἐπιστολαὶ διευθύνονται πρὸς τὸν ἐκδότην.

ΕΚΔΟΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΙΩΤΗΣ

Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται σὺν τῇ αἰτήσει περὶ ἐγγραφῆς νὰ ἀποστέλλωσι συγχρόνως καὶ τὸ ἀντίτιμον τῆς συνδρομῆς.

Φυλλάδια Κορίννης πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ περιοδικοῦ ἀντὶ δέκα λεπτῶν ἕκαστον Παρελθουσῶν ἑβδομάδων ἀντὶ λεπτῶν δεκαπέντε.

ΩΡΑΙ ΣΠΟΥΔΗΣ

ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε ἀρ. 65.

Πρῶτος ὁ Πυθαγόρας, κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον, ὠνόμασε *Φιλοσοφίαν*, ἥτις σημαίνει «ἀγάπην πρὸς τὴν σοφίαν», ἑπομένως ζήτησιν ταύτης· «σοφία» δὲ εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ ἀπείρου τῶν περὶ τῶν ὄντων καθ' ἑαυτὰ καὶ κατὰ τὰς πρὸς ἄλληλα σχέσεις ἐννοιῶν. Ἐν γένει παρ' ἄλλων ἄλλως ὁρίζεται ἡ φιλοσοφία, πάντως ὅμως περιέχει τὴν μεθοδικὴν ζήτησιν τῆς ἀληθείας. Εἶναι δὲ αἱ ἀλήθειαι τριτταί: α) *Θεωρητικαί*, αἵτινες ἀσχολοῦσι μόνον τὴν γνωστικὴν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου δύναμιν καὶ ἀναπτύσσουσι μόνον τὴν ταύτῃ ἔμφυτον ὄρεξιν τοῦ εἰδέναι, χωρὶς νὰ παριστῶσιν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην βούλησιν σκοπόν τινα γενικὸν καὶ ἀναγκαῖον, πρὸς ὃν ὀφείλει νὰ διευθύνηται, καὶ χωρὶς νὰ δεικνύωσι τί τὸ ἐν τῇ φύσει ἢ ἐν τῇ τέχνῃ διαθέτον εὐαρέστως ἢ δυσαρέστως τὴν συναισθητικὴν ἡμῶν δύναμιν, ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῆς πραγματικότητος αὐτοῦ ἢ ὠφελιμότητος ἢ ἀγαθότητος· ζητοῦνται δὲ αὗται μόνον ἑαυτῶν ἕνεκα. Ἡ θεωρητικὴ ἀλήθεια εἶναι διττὴ 1) λ ο γ ι κ ή, ἥτις εἶναι ἡ συμφωνία τῶν ἡμετέρων ἐννοημάτων μὲ τοὺς νόμους ὡς κανόνας τῆς διανοητικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἐπεξεργαζομένη τὴν διὰ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀντιλήψεως διδομένην αὐτῷ ὕλην, καὶ ἐξ αὐτῆς σχηματίζουσα γνώσεις· 2) π ρ α γ μ α τ ι κ ή, ἥτις εἶναι ἡ συμφωνία τῶν παραστάσεων καὶ ἐννοημάτων ἡμῶν μὲ αὐτὰ τὰ ὑπὸ τῆς διανοητικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου ἀνεξάρτητα πράγματα. β') *Πρακτικαί*, αἵτινες ἔχουσιν ἄμεσον ἀναφορὰν καὶ ἰδιαιτέραν ἐπιρροὴν εἰς τὴν πρακτικὴν (ὀρεκτικὴν καὶ βουλητικὴν) δύναμιν τῆς ψυχῆς, δεικνύουσαι τῷ ἀνθρώπῳ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως καὶ τὰ μέσα τῆς κατὰ διαφόρους τῆς ζωῆς περιστάσεις διὰ τῆς ἐλευθέρας του ἐνεργείας πραγματώσεως αὐτοῦ, ἑπομένως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁδηγοῦσαι καὶ ἑκάστοτε τὴν πρακτικὴν τοῦ ἀνθρώπου δύναμιν καὶ χρησιμεύουσαι ὡς κανόνες αὐτῆς. Καὶ αἱ πρακτικαὶ ἀλήθειαι εἶναι διτταί: 1) αἱ δεικνύουσαι εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἀπόλυτον σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς του καὶ ἐνεργείας καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν οὗτος τείνων ἐλευθέρως πρὸς τὸν ῥηθέντα σκοπὸν ὀφείλει νὰ ῥυθμῇ τὰς πράξεις του κατὰ πάσας τὰς περιστάσεις καὶ ἀναφορὰς τῆς ζωῆς του· 2) αἱ δεικνύουσαι μόνον τὰ ὅρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος ἐκ φυσικῆς ἀσθενείας ἐκτρέπεται πολλάκις τῆς εἰς τὸν ῥηθέντα ἀπόλυτον σκοπὸν φερούσης ὁδοῦ, δύναται νὰ μείνῃ ἐλεύθερος πάσης ἐξωτερικῆς ἀναγκάσεως, καὶ πέραν τῶν ὁποίων, ἀρχομένης τῆς ἐλευθέρας ἑκάστου ἐνεργείας νὰ προσβάλλῃ τὴν ἐπ' ἴσης τηρητέαν ἴσην ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων, καὶ αὐτοδικῶν ἐξανίσταται κατὰ τοῦ προσβάλλοντος. γ') *Καλλιλογικαί*, αἵτινες ἔχουσιν ἄμεσον ἀναφορὰν εἰς τὸ συναισθητικὸν τοῦ ἀνθρώπου, δεικνύουσαι τὸ καλόν, ἤτοι τὸ ἐμποιοῦν ἡμῖν εὐάρεστόν τι συναίσθημα καθαρῶς πνευματικόν, ἤτοι μὴ συνιστάμενον εἰς εὐάρεστόν τινα ἐρεθισμὸν τῶν αἰσθητηρίων νεύρων καὶ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς πραγματικότητος ἢ ὠφελιμότητος ἢ ἀγαθότητος τοῦ ἐμποιοῦντος ταύτην, καὶ πῶς τὸ καλὸν παρίσταται διὰ τῆς τέχνης. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ Φιλοσοφία ἰδιαιτέρως διαιρεῖται Α') εἰς *Θεωρητικήν*, ἧς μέρη 1) ἡ Λ ο γ ι κ ή, διδάσκουσα τοὺς νόμους, κανόνας καὶ τύπους τῆς διανοήσεως, ἐφ' ὧν ἡ λογικὴ ἀλήθεια στηρίζεται· 2) ἡ Μ ε τ α φ υ σ ι κ ή, ἐρευνῶσα τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν, ἤτοι ζητοῦσα τὰς γενικὰς ἐκείνας πραγματικὰς ἀληθείας, εἰς τὰς ὁποίας πᾶσα μερικωτέρα περιέχεται. Β') εἰς *Πρακτικήν*, ἧς μέρη 1) ἡ Ἠ θ ι κ ή, δεικνύουσα τὰς πρώτας τῶν πρακτικῶν ἀληθειῶν, καὶ 2) τὸ Φ υ σ ι κ ὸ ν ἢ Φ ι λ ο σ ο φ ι κ ὸ ν δίκαιον, ἤτοι τὸ ἐν ᾧ ὁρίζεται καὶ διευκρινεῖται ἡ ἐκ τοῦ λογικοῦ πηγάζουσα καθαρὰ ἔννοια τοῦ δικαίου, διδάσκον τὰς δευτέρας τῶν πρακτικῶν ἀληθειῶν. Γ') εἰς Καλλιλογίαν ἢ Ἐπιστήμην τοῦ καλοῦ.

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ Εἰσαγωγὴ τοῦ *Ὡραίου Βιβλίου*, εἰς οὗ τὴν μελέτην ἐκαλέσαμεν τοὺς ἀναγνώστας καὶ τὰς ἀναγνωστρίας τῆς «Κορίννης». Προσεχῶς δέ, ἐὰν θεὸς θέλει, καὶ αἱ ἀσχολίαι ἡμῶν ἐπιτρέψωσι, θὰ μεταδίδωμεν αὐτοῖς τακτικῶς γνώ-

σεις τινάς, τὰς κυριωτέρας καὶ ἀναγκαιοτέρας, ἐκ τῶν πλείστων τῶν ἐπιστημῶν τούτων, συμβουλευόμενοι, ἐννοεῖται, πάντοτε ὡς καὶ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ταύτῃ τοὺς εἰδικῶς εἰς ἑκάστην τούτων ἀσχοληθέντας.

Χ. ΚΑΡΜΙΤΣΗΣ.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΑΣ

Επιστολὴ Β. Φραγκλίνου πρὸς τὸν Γεώργιον Βίτεφιλδ.

Ἐν Φιλαδελφείᾳ τῇ 17 Ἰουνίου 1753.

Κύριε,

Ἔλαβον τὴν προσφιλῆ ὑμῶν ἐπιστολὴν τῆς 2 τοῦ παρόντος μηνός· εὐαρεστήθην μαθὼν ὅτι ἀναῤῥώνυσθε κατ' ὀλίγον, εὔχομαι δὲ εἰλικρινῶς ὑπὲρ τῆς ἐντελοῦς ἀποκαταστάσεως τῆς ὑγείας ὑμῶν· ἂν ἐξακολουθῆτε τὴν χρῆσιν τῆς ψυχρολουσίας, πληροφορήσατέ με περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα εἰς ὑμᾶς ἐπιφέρει.

Πολὺν λόγον ποιεῖσθε περὶ τῶν ἀγαθῶν μου ἔργων: ἂν ἐδυνάμην, ἤθελον παράσχῃ ὑμῖν μεγάλην ὠφέλειαν καὶ θὰ ἐνόμιζον ἐμαυτὸν ἱκανοποιημένον δι' ὅλας μου τὰς καλὰς ὑπηρεσίας, ἂν μ' ἐβεβαιοῦτε ὅτι καὶ ὑμεῖς θὰ εἶσθε πάντοτε πρόθυμος νὰ βοηθήσητε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ὅστις ἤθελε τύχῃ ἐπιδεὴς τῆς ὑμετέρας ἀρωγῆς· οὕτως ὀφείλομεν νὰ βοηθῶμεν ἀλλήλους, διότι, κάτοικοι ὄντες τῆς γῆς, καταγόμεθα πάντες ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας.

Ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, ὅταν ἔχω τὴν εὐτυχίαν νὰ δύναμαι νὰ παράσχω ὑπηρεσίαν τινὰ πρὸς τοὺς ὁμοίους μου, δὲν νομίζω ὅτι διανέμω χάριτας, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἐκπληρῶ ὑποχρέωσιν.

Κατὰ τὰς ἀποδημίας μου καὶ μάλιστα μετὰ τὴν εἰς Ἀμερικὴν ἐπάνοδόν μου, ἔλαβον ἄφθονα δείγματα διαφέροντος παρὰ προσώπων, ἅπερ οὐδέποτε ἴσως θὰ τύχῃ ν' ἀνταμείψω οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον· Μυριάκις δ' ἔλαβον πεῖραν τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ, ἥτις ὑπερβαίνει ἀπείρως καὶ τὰς ἀγαθοεργίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν· τὰς εὐεργεσίας δ' ἐκείνας, ἃς ἔλαβον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, δὲν δύναμαι ὡς ἀντιμοιβὴν ν' ἀποδώσω ἢ εἰς τοὺς πέριξ μου δυστυχεῖς· δὲν ἤθελον δυνηθῇ νὰ ἐπιδείξω ἄλλως ἐξ ἴσου τὴν εὐχαριστίαν μου δι' ὅλας τὰς χάριτας, ἃς ὁ Θεὸς ἠξίωσε νὰ μοὶ χορηγήσῃ, ἢ προθυμούμενος νὰ βοηθῶ τὰ ἄλλα τέκνα, ἅπερ εἰσὶν ἀδελφοί μου. Νομίζω δὲ ἁπλαῖ εὐχαὶ ἢ καθαρὰ γλυκυστομίαι (καὶ ἂν ἐπαναλαμβάνωνται κατὰ πᾶσαν ἑβδομάδα) οὐδόλως δύνανται νὰ ταχθῶσι μεταξὺ τῶν πραγματικῶν ὑποχρεώσεων, ἃς συνάπτομεν πρὸς ἀλλήλους, καὶ πολλῷ ἧττον ν' ἀπαλλάξωσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν καθηκόντων ἡμῶν πρὸς τὸν Πλάστην. Ἰδοὺ κατ' ἐμὲ ὁ τρόπος δι' οὗ ὁρίζονται τὰ ἀγαθὰ ἔργα: πολὺ δ' ἀπέχω τοῦ νὰ ἐλπίζω ὅτι ταῦτα μέλλουσι νὰ μὲ καταστήσωσιν ἄξιον τοῦ Οὐρανοῦ. Διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐννοοῦμεν κατάστασιν εὐδαιμονίας, ἀπείρου ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς καὶ αἰωνίου ἐν τῇ διαρκείᾳ. Ἀλλὰ τί δύναμαι νὰ πράξω, ἵνα καταστῶ ποτε ἄξιος τοιαύτης ἀνταμοιβῆς; Τὸ ἰδιοτελὲς ὄν, ὅπερ ἀντὶ ποτηρίου ὕδατος τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἴς τινα διψῶντα, ἤθελεν ἀπαιτῇ ὡς ἀντιμισθίαν πολλὰ πεντάπλεθρα γῆς, θὰ ἦτο ἐν τῇ ἀλόγῳ αὐτοῦ αἰτήσει ἧττον ἀπερίσκεπτον ἢ πᾶς ἄλλος πιστεύων ὅτι εἶναι ἄξιος τοῦ Οὐρανοῦ διὰ τὸ μικρὸν ἀγαθὸν ὅπερ ἐποίησεν ἐπὶ γῆς. Τὰς στιγμὰς τῆς εὐτυχίας, καίτοι ἀτελεῖς, τὰς παροδικὰς ἡδονάς, ἃς ἀπολαύομεν ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ, ὀφείλομεν μᾶλλον εἰς τὴν καλοκἀγαθίαν τοῦ Θεοῦ ἢ εἰς τὴν ἡμετέραν ὀξίαν· πόσῳ ἄρα μᾶλλον ἡ εὐδαιμονία τοῦ Οὐρανοῦ δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς!!! Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἔχω οὔτε τὴν ματαιότητα νὰ νομίζω ὅτι εἶμαι ἄξιος αὐτῆς, οὔτε τὴν μωρίαν νὰ τὴν ἐλπίζω, οὔτε δὲ φιλοδοξίαν νὰ τὴν ἐπιθυμῶ· ἀλλ' εὐλογῶ τὴν τύχην μου ὑποτασσόμενος ἐκ τῶν προτέρων εἰς τὰς αἰωνίους θελήσεις Ἐκείνου, ὅστις μοὶ ἔδωκε τὸ εἶναι καὶ ἠξίωσε μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας νὰ διατηρήσῃ τὴν ὕπαρξίν μου· μοὶ ἀρέσκει δὲ νὰ ἐλπίζω παρὰ τῆς πατρικῆς Αὐτοῦ καλοκἀγαθίας ὅτι οὐδέποτε θὰ μὲ καταστήσῃ δυστυχῆ, ὅτι καὶ τὰ δεινὰ δι' ὧν δυνατὸν νὰ μὲ θλίψῃ κατά τινας ἐποχὰς θὰ συντείνωσι πρὸς τὴν εὐεστώμου (à mon bien-être).

Βεβαίως ἡ πίστις ἣν κηρύσσετε εἶνε ἰσχυρῶς ἐῤῥιζωμένη ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ· δὲν ἐπιθυμῶ μὲν νὰ τὴν ἴδω ἐξασθενουμένην οὐδὲ ζητῶ νὰ καταστρέψω αὐτὴν ἐν τῷ πνεύματι οὐδενός· ἀλλ' ἤθελον νὰ ὑπάρχῃ γονιμωτέρα εἰς ἀγαθοεργίας· καὶ ἐννοῶ διὰ τῶν ἀγαθοεργιῶν πράξεις ἐλεημοσύνης, εὐγνωμοσύνης καὶ οἵας ἀπαιτεῖ ἡ κοινὴ γνώμη. Οὕτως οὐδεμίαν ἀγαθοεργίαν ποιεῖτε ἐπαρκούμενοι εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἑορτασίμων ἡμερῶν, εἰς τὴν ἀπαγγελίαν ἢ τὴν ἀκρόασιν λόγων, εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν τελετῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς μακρὰς προσευχὰς, ὄγκον πομπώδη ματαίας κολακείας ἢ ψευδῶν ὑποσχέσεων. Ὅταν ἄνθρωποι ἔμφρονες θεωρῶσι τοιαῦτα μέσα κατακριτέα, θὰ κολακευθῇ τις ὅτι δύνανται ταῦτα ν' ἀρέσωσιν εἰς τὴν Θεότητα;!!! Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ εἶναι βεβαίως καθῆκον· δύναται μὲν νὰ ὠφελῇ ἡ παράστασις εἰς λόγους ἢ ἡ ἀντίληψις αὐτῶν ἀπαγγελλομένων, ἀλλ' ἂν οἱ ἄνθρωποι ἐπαρκῶνται ἀκροώμενοι ἢ προσευχόμενοι, ὡς πράττουσιν οἱ πλεῖστοι, θὰ συγκρίνω αὐτοὺς πρὸς δένδρον θέλον νὰ κριθῇ ἐκ τῆς φροντίδος ἣν ἡμεῖς ἐλάβομεν πρὸς καλλιέργειαν αὐτοῦ ἢ ἐκ τῶν φύλλων ἅπερ φέρει, καίτοι οὐδέποτε παραγαγὸν καρπούς.

Ὁ μέγας ἡμῶν Διδάσκαλος πολλῷ ἧττον ἠγάτα τὰ κατ' ἐπιφάνειαν ματαίως τελούμενα καὶ τοὺς ψευδεῖς μορφασμοὺς ἢ πολλοὶ τῶν νεωτέρων αὐτοῦ μαθητῶν. Προετίμα τὸν ἄνθρωπον τὸν ποιοῦντα τὸ ἀγαθὸν ἀπ' ἐκείνου ὅστις περιορίζεται μόνον κατανοῶν αὐτό· τὸν υἱὸν ὅστις ἀρνεῖται κατ' ἐπιφάνειαν ὑπακοὴν εἰς τὸν πατέρα, ἀπ' ἐκείνου ὅστις προσποιεῖται μὲν κατ' ἀρχὰς πολλὴν προθυμίαν, ἐκτελεῖ δ' ἔπειτα νωχελῶς τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ· τὸν αἱρετικὸν ἀλλ' ἐλεήμονα Σαμαρείτην ἀπὸ τοῦ ὁσίου λευΐτου, ἀπὸ τοῦ ὀρθοδόξου ἀλλ' ἀπανθρώπου ἱερέως. Διαῤῥήδην λέγει ὅτι τὰ συμπαθῆ ὄντα τὰ δίδοντα τροφὴν εἰς τὸν πεινῶντα, ὕδωρ εἰς τὸν διψῶντα, ἐνδύματα εἰς τὸν γυμνόν, ἄσυλον εἰς τὸν ξένον, ἀρωγὴν εἰς τὸν ἄῤῥωστον, χωρὶς μάλιστα νὰ μάθωσι τὸ ὄνομά του, θὰ εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐσχάτης κρίσεως· τοὐναντίον οἱ ὑποκριταί, οἱ ἔχοντες πάντοτε διὰ στόματος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, θ' ἀποῤῥιφθῶσιν ἐπονειδίστως, οὐχὶ διότι ἐσεμνύνοντο ἐπὶ τῇ πίστει αὐτῶν, καίτοι ἐπιτηδειοτάτῃ ἀναμφιβόλως πρὸς παραγωγὴν θαυμάτων, ἀλλὰ διότι παρημέλησαν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀγαθοεργίας. Εἶπεν ὅτι ἤρχετο οὐχὶ ὅπως ἐξεγείρῃ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ δικαίου τὴν μετάνοιαν, ἀλλ' ἵνα μεταβάλῃ τοὺς ἁμαρτωλούς. Τί πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τοσούτῳ μετριόφρονος σκέψεως; ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀσεβεῖς τινες ἄνθρωποι ἐνόμιζον ἑαυτοὺς τελειοτάτους καὶ μὴ δεομένους ν' ἀκούσωσι τὸν λόγον αὐτοῦ. Καὶ σήμερον σπανίως θὰ εὕῃς μικρόν τινα ἐφημέριον μὴ ὄντα καλῶς πεπεισμένον ὅτι καθῆκον παντὸς ἀνθρώπου ἀνήκοντος εἰς τὴν ἐνορίαν του εἶναι νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὰς ἰδιοτροπίας του καὶ νὰ ὑποτάσσηται αὐστηρῶς καὶ εἰς τοὺς λεπτοτέρους τύπους τῆς ἱερατείας: ἂν δὲν μὴ πράττῃ ταῦτα, προσβάλλει τὸν Θεόν. Εὔχομαι εἰς τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους ὀλίγον πλειοτέραν ταπεινοφροσύνην καὶ εἰς ὑμᾶς ὑγίειαν καὶ εὐτυχίαν.

Ὁ φίλος ὑμῶν καὶ θεράπων
Β. ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ.

—

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ὑπάρχει ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τῆς *Ἀνεκδότου Ἀλληλογραφίας* (Correspondance inédite) τοῦ Φραγκλίνου. Ὁ Γεώργιος Βίτεφιλδ, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται, ἦτο εἷς τῶν ἀρχηγῶν τῆς θρησκευτικῆς αἱρέσεως τῶν καλουμένων *Μεθοδιστῶν*· ἡ αἵρεσις αὕτη ἀνεφύη ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ὀξφόρδης, ἔνθα εὐάριθμοί τινες φοιτηταὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀσχολούμενοι περὶ τὰς Γραφάς, ἐσχημάτισαν μικρόν τινα σύλλογον διευθυνόμενον ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ἰωάννου καὶ Καρόλου Βέσλεϋ. Οὗτοι εἶχον ἀφιερώσῃ ὅλας τὰς ἡμέρας εἰς τὴν μελέτην, τὴν προσευχήν, τὴν νηστείαν καὶ τὰς ἀγαθοεργίας, ἕνεκα δὲ τῆς μεθοδικῆς ταύτης διαγωγῆς προσηγορήθησαν *Μεθοδισταί*. Εἰς τὴν ἑταιρίαν ταύτην εἰσῆλθε τὸ 1735 καὶ ὁ Γεώργιος Βίτεφιλδ, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο ἔνθερμος συνεργάτης τῶν ἀδελφῶν Βέσλεϋ, εἶτα δ' ὅμως ἐγένετο ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς τοῦ Ἰωάννου καὶ ὁ Μεθοδισμὸς διῃρέθη εἰς δύο κλάδους, ὧν κορυφαῖοι ἐγένοντο οἱ δύο ἀντίπαλοι. Ἡ διαφορὰ δὲ τῶν δύο συστημάτων ἔκειτο ἐν τούτοις, ὅτι ὁ μὲν Βίτεφιλδ παρεδέχετο τὴν ἀπόλυτον εἱμαρμένην καὶ τὴν μερικὴν καταδίκην, ὁ δὲ Βέσλεϋ ἐπίστευεν εἰς τὴν γενικὴν ἀπολύτρωσιν καὶ ἐθεώρει τὴν ἀγαθοεργίαν ἀπαραίτητον, ἐν ᾧ ὁ πρῶτος ἐνόμιζεν αὐτὴν *ἐπουσιώδη* καὶ μόνον ὡς δεῖγμα τῆς πίστεως ἔχουσαν τινὰ ἀξίαν.

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν εἰκάζομεν ὅτι εἰρωνικῶς εἶχε γράψῃ ὁ Βίτεφιλδ πρὸς τὸν Φραγκλῖνον περὶ τῆς ἀγαθοεργίας αὐτοῦ, ὅθεν διὰ ταύτης τῆς λαμπρᾶς ἐπιστολῆς ἀπολογεῖται τρόπον τινὰ ὁ Φραγκλῖνος ἐπικρίνων πολλαχοῦ τὸ σύστημα τοῦ Βίτεφιλδ μετὰ πολλῆς εὐγενοῦς παῤῥησίας.

Σ. Δ. ΒΑΛΒΗΣ.

Σημείωσις. Περὶ τοῦ Βίτεφιλδ καὶ τῶν Μεθοδιστῶν ἴδε πλειότερα ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῶν θρησκευτικῶν αἱρέσεων» τοῦ M. Grégoire Τόμ. Α, σελ. 4—44 (Paris, 1814).

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ

Τινὲς τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος ἀπέδιδον εἰς τὸν Ἡμέτερον Πλανήτην κίνησιν, ἐπειδὴ διὰ τῆς κινήσεως ταύτης ἐξηγοῦντο ἁπλούστερον τὰ ἀστρονομικὰ φαινόμενα: Οὕτως ἐδόξαζον τοὐλάχιστον οἱ Πυθαγόριοι καὶ ὁ Φιλόλαος. Τὸ πλεῖστον ὅμως μέρος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐδόξαζεν ὅτι ἡ ἡμετέρα σφαῖρα διατελεῖ ἐν ἀκινησίᾳ, καὶ ὅτι ὁ Ἥλιος, οἱ πλανῆται καὶ οἱ ἀστέρες κινοῦνται περὶ αὐτήν. Οἱ περιπατητικοί, προϊόντα τῆς Σχολῆς τοῦ Πλάτωνος, ὑποστήριξαν τὴν δοξασίαν ταύτην, ἥτις, τὸν Σταγειρίτην Φιλόσοφον ὑπέρμαχον ἔχουσα, κατόπιν δὲ τὸν ἀστρονόμον Πτολεμαῖον ὁπαδὸν εὑροῦσα, ἀποκατέστη πάγκοινος.

Οἱ ὁπαδοὶ τῆς δοξασίας ταύτης ἔλεγον ὅτι τὰ βαρέα σώματα πρέπει νὰ πίπτωσιν εἰς τὸ κέντρον τοῦ Σύμπαντος, τὰ δὲ ἐλαφρὰ νὰ ἀποφεύγωσιν αὐτό. Ἡ Γῆ λοιπὸν εἶναι τὸ κέντρον τοῦτο, ἐπειδὴ οἱ ἀπὸ τῆς Γῆς ἐκσφενδονιζόμενοι λίθοι ἐπαναπίπτουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, αἱ δὲ ἀναθυμιάσεις καὶ ἡ φλὸξ ἀνέρχονται πρὸς τὰ ἄνω· κατόπιν δὲ τῶν σκέψεων τούτων προσέθετον ὅτι ἦτο μεγαλοπρεπέστερον τρόπον τινὰ διὰ τὴν Γῆν νὰ διατελῇ ἐν ἀκινησίᾳ παρὰ νὰ πλανᾶται ἐν τῷ διαστήματι, νὰ διαμένῃ ἐν τῷ κέντρῳ παρὰ νὰ φέρηται ἐπὶ τῆς περιφερείας· πρὸς δέ, ὅτι ἐὰν ἡ Γῆ ἐστρέφετο, οὐδὲν σῶμα θὰ ἠδύνατο νὰ διαμένῃ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας της, ἀλλὰ πάντα θὰ ἐξεσφενδονίζοντο ἀπ' αὐτῆς, ὡς τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς περιφερείας περιστρεφομένου τροχοῦ, καὶ διηνεκὴς ἄνεμος θὰ ἐπεκράτει ὡς ἐκ τῆς προστριβῆς αὐτῆς εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν.

Ἐπὶ σκέψεων τοιούτων ἐβασίζοντο αἱ ἀρχαὶ τῆς Ἀριστοτελείου σχολῆς: ἀλλ' ὁ Πτολεμαῖος, ἀνὴρ μᾶλλον κάτοχος τῆς κινηματικῆς, βασισθεὶς ἐπὶ λογικῶν κατά τι σκέψεων, ἐτοποθέτησε τὴν Γῆν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Παντός. Κατ' αὐτόν, ἐὰν ὁ Πλα-

νήτης μας δὲν κατεῖχε τὸ κέντρον τῆς ἐνάστρου σφαίρας, δύο ἀστέρες ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενοι καὶ διερχόμενοι τὸν μεσημβρινὸν ἐν διαστήματι 12 ὡρῶν ἤθελον εἶσθαι ὁρατοὶ ἐν ταυτῷ καὶ ἀόρατοι καὶ δὲν θὰ ἐβλέπομεν ἀκριβῶς τὸ ἥμισυ τῆς οὐρανίου σφαίρας. Ὁπόταν δὲ ἡ Γῆ ἤθελε πλησιάζει πρὸς ὁμάδα τινα ἀστέρων, αἱ μεταξὺ αὐτῶν (τῶν ἀστέρων) ἀποστάσεις θὰ ἐφαίνοντο μεγαλείτεραι, καὶ τέλος ὁ ἄξων τῆς Γῆς προεκβαλλόμενος μέχρι τῆς Οὐρανίου Σφαίρας θὰ ἐδείκνυε δύο πόλους κινητοὺς ἐπίσης ὡς αὐτὴ ἡ Γῆ.

Τούτων ἕνεκα ὁ Πτολεμαῖος ἐνόμισε ὅτι πρέπει νὰ τοποθετήσῃ τὴν Γῆν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Παντὸς, καὶ νὰ κατατάξῃ περιστρεφόμενος περὶ τὸ κέντρον τοῦτο, κατὰ πρῶτον, τὴν Σελήνην, εἶτα τὸν Ἑρμῆν, τὴν Ἀφροδίτην, τὸν Ἥλιον, τὸν Ἄρην, τὸν Δία, τὸν Κρόνον καὶ τοὺς ἀσέρας. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ ὅτι οἱ ἀστέρες κινοῦνται ἀνομοιοειδῶς ἐν τοῖς κύκλοις, ἀπέδιδε πρὸς ἐξήγησιν τῶν μεταβολῶν τῶν διαστάσεων καὶ τῆς ταχύτητος εἰς τὸν ἀστέρα κανονικὴν πορείαν ἐπὶ τῆς περιφερείας πρώτου τινὸς κύκλου, οὗτινος τὸ κέντρον ἐκινεῖτο ὁμοιοειδῶς ἐπὶ τῆς περιφερείας δευτέρου καὶ μεγαλειτέρου κύκλου, καὶ τέλος τὴν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ τελευταίου κύκλου ἢ ἐπὶ σημείου τινὸς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀπέχοντος τοῦ κέντρου τούτου, καὶ αὕτη εἶναι ἡ καλουμένη θεωρία τῶν *ἐπικύκλων*.

Καθόσον ὅμως τὰ ἐργαλεῖα τῆς διασκοπούσης τὸν οὐρανὸν ἐπιστήμης ἐβελτιοῦντο, νέαι ἀνωμαλίαι ἐν ταῖς κινήσεσι τῶν ἀστέρων ἐπαρουσιάζοντο, καὶ νέοι ἔπρεπε νὰ προστεθῶσι κύκλοι εἰς μηχανισμὸν τοσοῦτον ἤδη πολυσύνθετον. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1543, ὁ Νικόλαος Κοπέρνικος ἐδημοσίευσε τὸ φερώνυμον αὐτοῦ σύστημα, τὸ ὁποῖον σήμερον γενικῶς ἐγένετο παραδεκτόν. Δὲν συνεπληρώθησαν εἰσέτι τρεῖς αἰῶνες, ἀφ'ἧς ἐποχῆς ἤρξατο ἡ ἐπιστημονικὴ αὕτη ἀνατροπή, καὶ ἐπέπρωτο ὁλόκληρον ἑκατοντάδα ἐνιαυτῶν νὰ ἀνταγωνισθῇ αὕτη κατὰ τῆς κοινῆς δεισιδαιμονίας, τῶν ὀπαδῶν τῆς Ἀριστοτελείου Σχολῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ἵνα θέσῃ ἀνεκκλήτως ἀκίνητον τὸν Ἥλιον, καὶ μεταβάλλει τὴν Γῆν εἰς πλανήτην διπλῆν ἔχοντα κίνησιν.

Ὁ Κοπέρνικος ἀπέθανε, καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ἀθάνατον αὐτοῦ ἔργον ἤρχιζε νὰ γίνηται παρδεκτόν, ἀλλὰ προώριστο ὁ Γαλιλαῖος νὰ ἀναδειχθῇ ἄξιος ὑπέρμαχος τῆς Κοπερνικείου δοξασίας, καίτοι τὸ ἱερὸν τῆς Ῥώμης δικαστήριον δίς, κατὰ τὸ 1615 καὶ 1653, εἶχεν ὑποχρεώσει αὐτὸν νὰ ἀνακαλέσῃ τὸ δόγμα του. Καταδικασθέντι εἰς ἰσόβια δεσμά, τῷ ἐπετράπη μετὰ ἓν ἔτος ἡ ἀπὸ τῆς εἱρκτῆς ἔξοδος ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ φλωρεντινὸν κράτος. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὅστις συνέβη κατὰ τὸ 1642, ὁ κατὰ τῆς κινήσεως τῆς Γῆς πόλεμος ἤρξατο πάλιν ἀκμαῖος καὶ γενικός. Ὁ Καρδινάλιος Richelieu ἐπεζήτει ἐν Σαβώρνῃ τὴν καταδίκην τοῦ Κοπερνικείου συστήματος. Ἀναρίθμητα κατὰ τοῦ συστήματος ἐκείνου ἐξεσφενδονίσθησαν συγγράμματα ἐν οἷς αἱ μᾶλλον καταγέλαστοι ἀκρισίαι ἐφαίνοντο προσπαθοῦσαι νὰ κατανικήσωσι τὰ λογικώτερα ἐπιχειρήματα. Ἡ ἀριστοτέλειος δοξασία καὶ πάλιν ἀναζωπυρηθεῖσα μυριοτρόπως διετυποῦτο. Ἐὰν ἡ γῆ ἐστρέφετο, ἔλεγον οἱ ἀντίπαλοι οὗτοι τῆς ἐπιστήμης, τὰ σώματα καταπίπτοντα ἐκ τοῦ ὕψους πύργου τινὸς ἔπρεπε νὰ μὴ πίπτωσιν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, τὰ πτηνὰ ἔπρεπε νὰ βλέπωσι τὰς φωλεάς των ἐξαφανιζομένας πρὸς ἀνατολάς· σφαῖρα τηλεβόλου ῥιπτομένη κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς Γῆς ὡς βραδύτερον τῆς Γῆς κινουμένη, δὲν θὰ εἶχε δύναμιν νὰ διαρρήξῃ τὰ καθ' ὧν διευθύνεται ἀντικείμενα· ἀπ' ἐναντίας δὲ ἡ δύναμίς της θὰ ἦτο ἰσχυροτέρα, ἐὰν αὕτη ἐρρίπτετο πρὸς ἀνατολὰς κτλ. Ἀλλ' ὁ Cassendi ἀντέκρουσε τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα ἀποδείξας ὅτι αἱ κινήσεις εἴτε ἐντὸς ποντοποροῦντος πλοίου γίνονται εἴτε ἐντὸς ἐλλιμενισμένου εἰσὶ πάντοτε αἱ αὐταὶ καὶ ὅτι σῶμά τι ἐκ τῆς κορυφῆς ἱστοῦ ἀφιέμενον πίπτει οὐχὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἀλλ' εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἱστοῦ, ὅσῃ δήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ ταχύτης τοῦ πλοίου

Οἱ ὀπαδοὶ τῆς περὶ τὸν Ἥλιον κινήσεως τῆς Γῆς ὑπέθετον, ἵνα ὁ Ἥλιος φαίνηται πάντοτε ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Παντός, τὰς ἀποσάσεις τῶν ἀσέρων ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἀπείρους καὶ τὴν τροχιὰν τῆς Γῆς ὡσεὶ μαθηματικὸν σημεῖον. Τὸ ἄπειρον τοῦτο τῶν ἀποστάσεων ἦτό τι ἐκπληκτικόν, καὶ αὐτὸς ὁ Τύχων Βράχης δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ τὸ κενὸν τοσούτων διαστάσεων. Κατὰ τὸν διάσημον τοῦτον ἀστρονόμον, οἱ πόλοι τῆς Γῆς, περὶ τὴν τροχιάν της κινουμένης, πρέπει νὰ διαγράφωσιν ἐν τῷ οὐρανῷ καμπύλην ἐπαισθητήν, ἄλλως πᾶς ἀστὴρ ἐπαισθητὸν παρουσιάζων δίσκον ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὄγκον ὑπερμεγέθη, ὄγκον ἔχοντα διάμετρον μείζονα τῆς τροχιᾶς τῆς Γῆς.

Ἡ ἀνακάλυψις ὅμως τῶν διόπτρων κατόπιν συνέτεινε νὰ λυθῶσιν αἱ ἀπορίαι τοῦ Τύχωνος καὶ νὰ καταδειχθῇ ἡ κατ' ἐκεῖνον καλουμένη *Ἁρμονία τοῦ Σύμπαντος*. Ὁ ἀστρονόμος οὗτος, μᾶλλον ὑπὸ θρησκευτικῶν αἰσθημάτων κατεχόμενος ἢ ἐπὶ ἐπιστημονικῶν λόγων βασιζόμενος, ἐτοποθέτησε τὴν Γῆν ἀκίνητον ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Παντὸς καὶ περὶ αὐτὴν περιστρεφόμενον τὸν Ἥλιον, ὃν ὑπέθεσε τὸ κέντρον τῶν πλανητικῶν κινήσεων. Ἀλλὰ τὸ Τυχώνειον τοῦτο σύστημα δι' ἔλλειψιν ὀπαδῶν ἀπέθανεν ἐν τοῖς σπαργάνοις του. Κατόπιν δὲ ἡ ὑπὸ τοῦ Κεπλέρου ἀνακάλυψις τῶν νόμων τῶν κινήσεων τῶν πλανητῶν, καὶ ἡ παρὰ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Νεύτωνος ἐπινοηθεῖσα παγκόσμιος ἕλξις, αἴτιον τῶν νόμων τοῦ Κεπλέρου, κατέδειξαν ἐναργῶς τὸ ἀκριβὲς τοῦ Κοπερνικείου Συστήματος. Ὑποτεθείσης ἅπαξ τῆς ἐκ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολὰς στροφῆς τῆς Γῆς, εὐκόλως εἶτα ἐννοεῖται ἡ ἐξ Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμὰς κίνησις τῶν ἀστέρων, διατηρούντων τὰς θέσις των καὶ τὰς σχετικάς των ἀποστάσεις, ὡσεὶ οὗτοι ἦσαν προσηλωμένοι δι' ἥλων ἐπὶ τῆς οὐρανίου σφαίρας. Ἐπίσης βλέπομεν ὅτι τοιαύτην φαινομενικὴν κίνησιν ἔχουσιν ὅ τε Ἥλιος, ἡ Σελήνη καὶ οἱ Πλανῆται, ἐνῷ διατηροῦσι καὶ τὰς ἰδίας αὐτῶν κινήσεις, καὶ τὰς ἄλλας φαινομενικάς, ὡς ἐκ τῆς περὶ τὴν τροχιάν της κινήσεως τῆς ἡμετέρας Σφαίρας. Προσέτι, βλέπομεν τοὺς Πλανήτας στρεφομένους περὶ ἑαυτοὺς καὶ περὶ τὸν Ἥλιον, ἔχοντας τοὺς πόλους πεπιεσμένους, ὡς ἡ Γῆ, περικυκλωμένους ὑπὸ ἀτμοσφαίρας, ὡς ἡ Γῆ, ὡς ἡ Γῆ φωτιζομένους παρὰ τοῦ Ἡλίου, καὶ συνοδευομένους ὑπὸ δορυφόρων. Τίνος λοιπὸν ἕνεκα ἡ Γῆ, ἥτις δὲν εἶναι οὔτε ἡ μικροτέρα οὔτε ἡ μεγαλειτέρα Σφαῖρα, οὔτε ἡ πλησιεστέρα οὔτε ἡ ἀπωτέρα ἀπὸ τοῦ Ἡλίου, νὰ χαίρηται μόνη τὸ προνόμιον τῆς ἀκινησίας; Πρὸς δὲ ὁ νόμος τῆς παγκοσμίου ἕλξεως εἶναι τοσοῦτον καταφανὴς καὶ ἐν ταῖς ἐλαχίσταις λεπτομερείαις, ὥστε οὐδεμία ὑπάρχει πλανητικὴ διατάραξις μὴ παραγομένη ἐξ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἕλξις τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τῆς Γῆς εἶναι ἴση μὲ τὴν ἕλξιν τῆς Γῆς ἐπὶ τοῦ Ἡλίου, τὰ δύο ταῦτα σώματα δέον νὰ διατρέχωσι πορείας ἀντιστρόφως ἀναλόγους τῶν μαζῶν των, ἤτοι ἡ Γῆ πρέπει νὰ περιστρέφηται περὶ τὸν Ἥλιον καὶ οὐχὶ ὁ Ἥλιος περὶ τὴν Γῆν.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν, οὕτως εἰπεῖν, ἀορίστων πιθανοτήτων, ὑπὲρ τῆς κινήσεως τῆς Γῆς συνηγοροῦσι ἄλλαι καταφανέσταται ἀποδείξεις, καὶ πρωτίστη ἡ παρὰ τοῦ Foncaut γενομένη διὰ τοῦ ἐκκρεμοῦς πρό τινων ἐτῶν ἐν Παρισίοις[1]. Εἶτα, ἐὰν ἡ Γῆ ὑποτεθῇ ὅτι κινεῖται περὶ τὸν ἄξονά της, ἐκ δύο σημείων κειμένων ἐπὶ τῆς αὐτῆς κατακορύφου, τὸ ὑψηλότερον θέλει τρέχει ταχύτερον τοῦ κατωτέρου, ὡς περιγράφον κύκλον μείζονος ἀκτῖνος κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, ἐὰν δὲ τὸ ἐν λόγῳ σημεῖον ἀφεθῇ ἐλεύθερον εἰς ἑαυτό, δέον νὰ καταπέσῃ ἀνατολικῶς τοῦ κατωτέρου σημείου. Αὐτὸ τοῦτο διαβεβαιοῖ τὸ ἑξῆς πείραμα. Σφαῖρα ἐκ μετάλλου, ἐλευθέρως ἀφιεμένη νὰ καταπέσῃ ἐντὸς βαθέος φρέατος, δὲν πίπτει κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς δεικνυομένης κατακορύφου παρὰ τοῦ καθετοδείκτου, ἀλλὰ ἀνατολικώτερον αὐτῆς. Εἰς τὸν Ἰσημερινὸν σῶμά τι ἐλευθέρως ἀφιέμενον νὰ καταπέσῃ ἐντὸς φρέατος 100 μέτρων βάθους καταπίπτει 33 ὑποχιλμ. ἀνατολικώτερον τῆς κατακορύφου.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾶ τὴν περὶ τὸν Ἥλιον κίνησιν τῆς Γῆς, τὸ ἑξῆς πείραμα ἐναργῶς ἀποδεικνύει αὐτήν. Τὸ φῶς διατρέχει 10,000^{πς} ταχύτερον ἢ ἡ Γῆ ἐπὶ τῆς τροχιᾶς της. Ὑποτεθήσθω ὅτι ἡ Γῆ ἔχει μόνον τὴν περὶ τὸν ἄξονα κίνησιν, καὶ ὅτι διόπτρας τινος τοποθετημένης οὔσης ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ μεσημβρινοῦ, ἀστήρ τις διέρχεται, ἀκριβῶς κατὰ τὸ μεσονύκτιον, ὄπισθεν τοῦ μικρομετρικοῦ νήματος τοῦ ἐργαλείου τούτου. Ὑποτεθήσθω ἀκολούθως ὅτι ἡ Γῆ εὑρίσκεται ἐν κινήσει. Ἐν ὅσῳ τὸ φῶς τοῦ ἀστέρος διέρχεται τὸ μῆκος τῆς διόπτρας, ἵνα σχηματίσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀστέρος ἐν τῷ μικρομέτρῳ ἡ διόπτρα φερομένη ἐκ τῆς κινήσεως τῆς Γῆς θέλει προχωρήσει πρὸς δυσμὰς κατὰ τὸ δεκάκις χιλιοστὸν τοῦ μήκους ἐκείνου, ἤτοι τὸ 10ον τοῦ ὑποχιλιομ. εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἡ εἰκὼν τοῦ ἀστέρος θέλει σχηματισθῆ πρὸς Δυσμὰς τοῦ μικρομετρικοῦ νήματος, ὡσεὶ ὁ ἀστὴρ εὑρίσκετο ἀκόμη πρὸς ἀνατολάς. Μετὰ ἓξ μῆνας ὁ αὐτὸς ἀστὴρ θέλει διέλθει τὸν μεσημβρινὸν κατὰ τὴν μεσημβρίαν, καὶ θέλει εὑρίσκεσθαι πρὸς δυσμάς, κατὰ τὴν αὐτὴν ποσότητα, ἐπειδὴ ἡ Γῆ, οὖσα ἐν τῷ ἀντιθέτῳ σημείῳ τῆς τροχιᾶς της, διευθύνεται ἀντιστρόφως τῆς διευθύνσεως τοῦ ἀστέρος. Τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ εἶναι κοινὸν δι' ὅλους τοὺς ἀστέρας, δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ δι' ἄλλου ἢ διὰ τῆς κινήσεως τῆς Γῆς ἐπὶ τῆς τροχιᾶς της.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ. Π. Μ. ΡΩΣΟΛΥΜΟΣ

1. Τὴν διὰ τοῦ ἐκρεμοῦ, ἀπόδειξιν τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς ὅρα ἐν τῇ Πειραμ. Φυσικῇ τοῦ καθηγ. τῶν Μαθηματικῶν κ. Α. Β. Δαμασκηνοῦ.

ΤΩι ΚΥΡΙΩι Θ. Α.

Ἐν τῷ ὑπ'ἀριθ.7 τῆς 13Αὐγούσου φυλλαδίῳ τῆς *Κορίννης* ἀνέγνων ἐπιστολὴν τῇ Ἐρ... διευθυνομένην καὶ *Διατί δὲν νυμφεύομαι* ἐπιγραφομένην.

Νομίζω ὅτι ἐξ ἑνὸς δίδονται ἡμῖν (ἢ μᾶλλον τῇ Ἐρ...) οἱ λόγοι διατί ὁ κ. Θ. Α. δὲν νυμφεύεται, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν λόγον καταστρέφων (ἢ μᾶλλον τὴν ἐπιστολὴν) καταστρέφει συνάμα τὸ πᾶν διὰ τῆς παροιμίας, ἣν ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς ἔθεσε:

Τὸν ἀράπη θὰ λευκάνῃς; ἄδικα τὸν κόπο κάνεις.

Ἂν ὁ κ. Θ. Α. μίαν τῆς πιθηκιζούσης ἡμῶν κοινωνίας ἔλλειψιν ἔδειξε, δὲν ἔπρεπε καὶ τὴν ἀπελπισίαν διὰ τῆς παρατεθείσης παροιμίας νὰ ἐμβάλῃ.

Συγγνώμην ἂν εἴπω ὅτι καλῶς ἤρξατο, κακῶς δ' ἐτελείωσε.

Ἄλλοτε ἔσχον τὴν τιμὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου νὰ ἐνδιατρίψω ἢ μᾶλλον περὶ Γυναικὸς ἐν γένει νὰ γράψω, καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ φωνή μου, φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀπέβη, ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ πάλιν δὲν διστάζω νὰ εἴπω ὅτι οὐκ ἀπὸ σκοποῦ θὰ ἦτο ἂν σύμπας ὁ καθ' ἡμᾶς φιλολογικὸς κόσμος τοῦ θέματος ἡμῶν ἐπελαμβάνετο, οὐχὶ ἅπαξ, οὐχὶ δίς·—τὰ καλὰ κόπῳ κτῶνται·—ἀλλ' ἐξακολουθητικῶς μέχρις ὅτου ἡ κοινωνία εἰς τὰ τοιούτου εἴδους θέματα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐθισθῇ, καὶ τίς οἶδε, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἂν καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν δὲν ἤθελεν ἐπιληφθῇ.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι μεταξὺ ἡμῶν ὅλοι σχεδὸν ἀναγνωρίζουσι τὴν κοινωνικὴν ἔλλειψιν, ἥτις τὸν φίλον κ. Θ. Α. κωλύει τοῦ νὰ νυμφευθῇ. Δεῦτε οὖν

Σχηματίσωμεν φοβεράν σαυροφορίαν, ὅπλα ἔχοντες οὐχὶ τὰ τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων βελονωτὰ καὶ ῥαβδωτά, ταῦτα εἰς οὐδὲν συντελοῦσιν ἡμῖν, ἀλλὰ τὸν κάλαμον καὶ τὴν μελάνην,—διαδοθήτω πανταχοῦ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ λογική, ἃς πολεμήσωμεν μετ' ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς, καὶ τὸν τῆς Τρωάδος πόλεμον ἀναμιμνησκόμενοι, ἃς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐπὶ δεκαετίαν τοὐλάχιστον θὰ πολεμήσωμεν, ἵνα εἰς τὸ γυναικεῖον φῦλον δώσωμεν νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἣν βαδίζει σκολιὰν ὁδόν, τοῦ ὄντως ἑλληνικοῦ ἀποτρεπόμενοι ἐπὶ τῇ τυφλῇ ἀπομιμήσει παντὸς ὅ,τι ἐκ τῆς Ἑσπερίας καταφθάνει ἡμῖν.

Δέδοται τῷ ἀνθρώπῳ πᾶν ὅ,τι κακὸν νὰ ἀπομιμῆται, καὶ ὀλίγον ἢ οὐδόλως τὸ καλὸν ἐκλέγῃ, οὕτω καὶ ἐκ τῆς σοφῆς Ἑσπερίας, τῆς τοσαῦτα δυναμένης ὠφέλιμα νὰ παράσχῃ ἡμῖν, τὰ φθοροποιὰ μᾶλλον λαμβάνομεν ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς τοῦ ἀνθρώπου κλίσεως τῆς πρὸς τὸ κακὸν ῥέπειν, ἐν ᾧ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα καλὰ ἠδυνάμεθα νὰ συλλέξωμεν καὶ ἀπομιμηθῶμεν ἐκ τῆς γηραιᾶς καὶ ἐμπείρου Εὐρώπης, ἡμεῖς οἱ νέοι καὶ τῶν καλῶν χρῄζοντες.

Συγγνώμην ἂν διὰ ταχείας γραφίδος τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς χαράττω, ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι ἡ τοῦ φίλου Θ. Λ. παροιμία τοσοῦτον κακῶς μοι ἐφάνη τεθεῖσα, ὥστε δὲν ἐδίστασα νὰ ὑπενθυμίσω αὐτῷ ὅτι οὐδέποτε εἶναι ἀργὰ δι' ὅ,τι καλὸν καὶ ὠφέλιμον τῇ κοινωνίᾳ ἐν γένει, καὶ κυρίως τῇ καθ' ἡμᾶς φιλτάτῃ κοινωνίᾳ, παρ' ἧς πλεῖστα καλὰ κἀγαθὰ ἀναμένονται ἐν πάσῃ Ἕλληνος ὄντως ἑλληνικῇ καρδίᾳ.

Ἐν Κων[πόλει. Φ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶνε μία τῶν σπουδαιοτάτων γλωσσῶν, (ἴδε Α' τόμον Ἐκλογῆς μνημείων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπὸ Δ. Ι. Μαυροφρύδου) ἀληθέστερον δὲ εἰπεῖν, ἡ σπουδαιοτάτη ἁπασῶν, οὐ μόνον διὰ τὸν ἀπέριττον πλοῦτον τῶν λέξεων, τὴν εὐφωνίαν καὶ εὐρυθμίαν τῶν φθόγγων, τὴν ποικιλίαν καὶ εὐκρίνειαν τῶν λεξικῶν τύπων καὶ τῶν συντάξεων, τὴν ἀκριβῆ λογικότητα τῆς τῶν προτάσεων καὶ περιόδων συμπλοκῆς καὶ ἀλληλουχίας, καὶ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ φυσικότητα καὶ ἄλλας τοιαύτας ἰδιότητας τῶν ποιητικῶν τε καὶ πεζογραφικῶν προϊόντων της, μάλιστα τῶν κλασικῶν λεγομένων, δι' ἃς ἀρετὰς καὶ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος τὴν ἐξέλεξεν ὡς βάσιν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεώς του· ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν θαυμασίαν ζωτικότητα, δι' ἧς μακρότατον ἐν μέσῳ μυρίων περιπετειῶν διανύσασα βίον ἀκόμη σήμερον πλήρης ζωῆς διαμένει. Καὶ πόσους μὲν αἰῶνας ἢ μᾶλλον δεκάδας αἰώνων συνέζησε μία καὶ ἀχώριστος ἀπὸ τὰς λοιπὰς ἀδελφὰς γλώσσας, πόσους δὲ ἀφ' οὗ διακριθεῖσα ἐξ ἐκείνων αὐθύπαρκτος ἀπέβη μέχρι τῆς ἀνατολῆς τῶν εἰς ἡμᾶς ἀρχαιοτάτων ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ εἶδος των τελειοτάτων δημιουργημάτων τῆς ἑλληνίδος Μούσης τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας, δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ἀκριβῶς, ἀλλὰ μόνον κατ' ἀναλογίαν πιθανῶς νὰ εἰκάσωμεν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀνατολῆς τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ἕως σήμερον τριάκοντα σχεδὸν αἰώνων βίον ζῇ· βίον ὑπὸ ποικίλας μὲν φάσεις ἐμφανισθέντα, οἷαι ἡ ἐπικὴ, ἡ λυρικὴ ἢ τῶν προγενεστέρων διαλέκτων, ἡ ἀττικὴ, ἡ ἀλεξανδρινὴ, ἡ βυζαντιακὴ καὶ ἐσχάτη ἡ νεοελληνική, πολλὰ δὲ καὶ ποικίλα, ἀτομικώτερα ἢ κοινότερα, ἐντεχνότερα ἢ ἀτεχνότερα, ποιήσεως καὶ πεζογραφίας ἔργα ἀποδείξαντα, καὶ διὰ ταῦτα εἰς ἀκριβῆ ἱστορικὴν ἔρευναν ὑποπίπτοντα.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΛΛΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Κ . . . οἵτινες κατοικοῦσι πλησίον τῶν περιχώρων τῆς Μαρσιέννης, εἶχον ἔμπιστόν τινα θεραπαινίδα, Λευκὴν ὀνομαζομένην, ἥτις ἔτρεφε μεγάλην συμπάθειαν καὶ ἀγάπην διὰ τὴν κυρίαν της, ἡ ὁποία ὀλίγον ἔπειτα μετὰ τὸ εἰς Βρυξέλλας ταξείδιόν των τὸν τελευταῖον μῆνα κατέπεσεν ἀσθενὴς καὶ ἐτελεύτησεν.

Ἐνῷ τὸ σῶμά της εἶχε παρασκευασθῆ διὰ τὴν κηδείαν καὶ περιέμενον νὰ τὸ μεταφέρωσιν εἰς Τουρναί, ἔνθα διέμενεν ἡ οἰκογένεια τῆς θανούσης, ἡ Λευκὴ κρύβδην καὶ λεληθότως διολισθαίνει εἰς τὸν τόπον, ἔνθα ἔκειτο τὸ φέρετρον.

Ἓν τῶν παρεστώτων προσώπων παρετήρησεν αὐτὴν καὶ εἶδε πρὸς τούτοις νανεγείρῃ τὴν σινδόνα καὶ νὰ ποσυρθῇ ἐν ταχύτητι καὶ σπουδῇ, τοῦθ' ὅπερ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς ὑπονοίας. Ὑπέθεσε λοιπὸν κατ' ἀρχὰς ὅτι θὰ ἀφῄρεσε τὰ κατὰ τὴν ἐν τῇ διαθήκῃ ἐκφρασθεῖσαν βούλησιν αὐτῆς ἀφεθέντα περὶ τοὺς δακτύλους της βαρύτιμα δακτυλίδια καὶ κατήγγειλε τοῦτο εἰς τὴν ἀστυνομίαν· ὅτε ὅμως αὕτη ἐπελάβετο τοῦ καθήκοντός της, ἐπείσθησαν ὅτι τά τε δακτυλίδια καὶ ψέλλια ἦσαν ἄθικτα, εὗρον ὅμως καὶ τεμάχιόν τι χάρτου προσηρμοσμένον ἐπὶ τῆς σινδόνος διὰ καρφίδος.

Ὁ χάρτης ἦτον ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν ἡ ἀφελὴς καὶ ἁπλοϊκὴ Βελγὶς ἀπέστελλεν εἰς τὴν μητέρα της, ἀποβιώσασαν ἐν Βολλινῇ μόλις πρὸ ἑνὸς ἔτους.

Ἀλλὰ τί περιεῖχεν ; Ἰδού :

«*Ἀγαπητὴ καὶ καλή μου μητέρα,*

Ἔρχομαι νὰ σοῦ 'πῶ πῶς ὁ κύριος Μ. Ρ . . . μ' ἐζήτησε γιὰ γυναῖκα, κι' ἐπειδὴ δὲ σ' ἔχω πιὰ ἐδῶ γιὰ νὰ μοῦ 'πῆς τί νὰ κάμω, φανέρωσέ μου, σὲ παρακαλῶ, 'ς τὸν ὕπνο μου ἂν πρέπῃ νὰ τὸν πάρω καὶ νὰ μοῦ δώσῃς καὶ τὴν εὐχή σου. Τόσο καιρὸ ἐκαιροφυλακτοῦσα νὰ 'βρῶ κανένα πρόσωπο γνωστὸ γιὰ νὰ σοῦ στείλω γράμμα καὶ δὲν εὕρισκα, τώρα λοιπὸν ποῦ ἠῦρα τὴν περίστασι αὐτὴ 'ποῦ ἔρχεται 'ς τὸν οὐρανὸ ἡ κυρία μου, σοῦ τὸ γράφω.»

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔφερε τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν :

Πρὸς τὴν μητέρα μου Ἰωσηφίνην Δ . . .
εἰς τὸν Οὐρανόν.»

(Ἐκ τοῦ «Courrier du Nord») Δ. Γ.

Ο ΚΟΜΗΣ ΙΒΑΝΟΦΣΚΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Συνέχεια ἴδε σελ. 71

— Εἰπὲ εἰς αὐτὴν ὅτι δὲν ἔχω καιρὸν τώρα. . . Ἄ ! περίμενε ! προχέθηκεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ὑπηρέτην, ἑτοιμαζόμενον νὰ ἐξέλθῃ, εἰσάγαγέ την. Ὁποίαν ἀνοησίαν ὀλίγον ἔλειψε νὰ πράξω ! ἐψιθύρισε, τοῦ ὑπηρέτου ἐξελθόντος. Ἐλησμόνησα καθ' ὁλοκληρίαν ὅτι ἔχω ἀνάγκην τοῦ κορασίου τούτου. . . . Ἔπειτα εἶναι τόσον ὡραῖον.... καὶ τελευταῖον, ἀποπλανῶν καὶ διαφθείρων μίαν ἀθῳότητα, ἐκδικοῦμαι κατὰ τῆς ἀρετῆς, οἱονδήποτε ὄνομα καὶ ἂν φέρῃ αὕτη, εἴτε κυρία Πέτκωφ καλεῖται, εἴτε.... ἀδιάφορον· ἐγὼ ἐκδικοῦμαι. Ἀλλὰ τί εἶπον ; Ἀρετή ! Καὶ τί εἶναι αὕτη, τί θηρίον ἄγνωστον ; Ἀκούεις ἐκεῖ ; Ἀρετή ! Τίς οἶδε τίνος μωροῦ ἐπινόημα εἶναι ; Τίς οἶδε, τίνος δειλοῦ ἐφεύρεσις, ὅστις, φοβούμενος νὰ πράττῃ τὸ κακόν, ὡς τὸ ὠνόμασαν οἱ ἄτολμοι, μὴ θέλων δ' ἀφ' ἑτέρου νὰ ὑφίσταται τοιοῦτον, ἐφεῦρε τὸ μορμολύκειον τοῦτο, νομίζων ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ ἐμποδίσῃ καὶ τοὺς ἄλλους, οἵτινες συναισθάνονται ἑαυτοὺς πλήρεις δυνάμεως καὶ θελήσεως, ἀπὸ τοῦ νὰ πράττωσι καὶ νὰ ζῶσι κατὰ βούλησιν· ἀλλὰ τὰ μορμολύκεια ἐγένοντο διὰ τὰ παιδία . . . Ἀρετή ! Ἀνοησία ! . . Φάγε, πίε, εὐφράνθητι, ἀπόλαυσον, ἰδοὺ ἡ ἀρετή, ἰδοὺ ἡ ἄκρα εὐδαιμονία ! . . . Αὔριον ἀποθνήσκω, καὶ τότε πάντα ταῦτα ἀφανίζονται . . .

Ἐνόσῳ λοιπὸν ζῶ, ἃς προσφέρω ὅσας δύναμαι ἡδονὰς καὶ εὐαρεστήσεις εἰς τὸ σαρκίον τοῦτο, τὸ τὸ ὁποῖον αὔριον θὰ πολέσω . . . Αἴ ! πόσον σὲ οἰκτείρω, φιλτάτη κυρία Ἀλεξάνδρα, διὰ τὰς τοιαύτας μωράς σου ἀντιστάσεις . . . Ἀλλὰ σὺ εἶσαι ἐνάρετος, σύζυγος τιμία, πιστὴ καὶ ἀφωσιωμένη . . . Αἴ ! βλᾶξ καὶ ἠλιθία ! Ἔχεις πρὸ τοσούτου χρόνου ἐνώπιόν σου ἄνδρα ὡραῖον, εὐπατρίδην κομψὸν ἱκετεύοντά σε, καὶ σὺ ἀπορρίπτεις τὰς παρακλήσεις του. Διατί ; διότι εἶσαι σύζυγος ἐνάρετος ! διότι δὲν θέλεις νὰ παραβῇς τὰ καθήκοντά σου ! διότι θέλεις νὰ διατηρήσῃς τὴν τιμήν σου ἀκηλίδωτον ! . . . Ἀρετή ! ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥῶσος κόμης, εἴτε ὑπάρχεις εἴτε ὄχι, ἀδιάφορον ! Ἀλλ' ἂν ὑπάρχῃς, σὲ προκαλῶ . . . Ἔσο ὅμως βεβαία ὅτι θὰ ὑποχωρήσῃς· διότι ἡ γυνὴ αὕτη, τὴν ὁποίαν ἐπεθύμησα, θὰ παραδοθῇ εἰς ἐμέ !

Καὶ τείνας τὴν πυγμήν, ὡς εἰ αὕτη, ἣν προὐκάλει, ἦτο παροῦσα, ἀνέκραξεν :

— Ἀκούεις ! θὰ παραδοθῇ εἰς ἐμέ ! . . .

Τοσαύτη ὑπερηφανία, τοσαύτη ἔπαρσις, τοσαύτη ἀλαζονεία ὑπῆρχεν ἐν τῷ κόμητι λέγοντα ταῦτα, ὅση δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ Σατὰν, ὅτε ἠθέλησε νὰ ζήσῃ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπεράνω τοῦ Ὑψίστου.... Ἐὰν ἔβλεπέ τις αὐτὸν τὴν στιγμὴν ἐκείνην, θὰ ἐνόμιζεν ὅτι ἔχει ἐνώπιόν του τὸν Βελιάρ, τὸν ἀποστάτην ἄγγελον !

Δὲν εἶχεν ἔτι τελειώσῃ τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἡ θύρα ἐκρούσθη ἐκ νέου,

— Ἐμπρός ! εἶπεν ὁ Ῥῶσος ἀπὸ τοῦ ὁποίου τῆς σατανικῆς μορφῆς εἶχεν ἐξαλειφθῇ πᾶν ἴχνος τῆς προτέρας αὐτοῦ κακίας.

Καὶ ἡ θαλαμηπόλος εἰσῆλθεν.

— Ὦ! Μαρία μου, ἦλθες ! ἀνέκραξεν ὑποκρινόμενος τὸν ἐρωτομανῆ. Ἔλα εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ἔλα....

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, κύριε, ἐψιθύρισεν ἡ ἀτυχὴς νεᾶνις. Πόσον εἶσθε καλός, κύριε ! ... Μὲ ἀγαπᾶτε πάντοτε ; Ἄ ! ἐγὼ δὲν γνωρίζετε πόσον σᾶς ἀγαπῶ. Νομίζω ὅτι, ἂν δὲν σᾶς ἴδω μίαν μόνην ἡμέραν, θὰποθάνω.... Μὲ ἀγαπᾶτε καὶ σεῖς ; αἴ ; δὲν εἶναι ἀληθές ;

Ἀθῷος κόρη ! ἐὰν εἶχες τὴν μικρὰν ταύτην διορατικότητα, νὰ παρατηρήσῃς μεθ' ὁποίας ψυχροτήτος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος σοὶ ἐξεφράζε τὴν ἀγάπην του, θὰ κατενόει, τὸ πᾶν, ἤθελες φρίξῃ καὶ ἤθελες σταματήσῃ.

Αἱ γυναῖκες, μεθ' ὅλην τὴν πονηρίαν δι' ἧς τινες εὐαρεστοῦνται νὰ τὰς κοσμῶσιν, εἶναι πάντοτε μωρὰ παιδία καὶ τόσον εὐκόλως συλλαμβάνονται εἰς εἰς τὴν παγίδα ! Συμβαίνει μὲ αὐτάς, ὅ,τι καὶ μὲ τοὺς λεγομένους εὐφυεῖς, οἵτινες, βασζόμενοι ἐπὶ τοῦ πνεύματός των ,περιπίπτουσιν ἐνίοτε τὰς μεγαλειτέρας ἀνοησίας. Ἄστατοι, ναί, ἕτοιμοι χάριν ἁπλῆς ἰδιοτροπίας νὰ προδώσωσιν ὅ,τι χθὲς ἐλάτρευον, νὰ καταπατήσωσιν ἀναιδῶς ὅρκους, οὓς μόλις πρὸ ὀλίγου σοὶ ἔδιδον, νὰ λησμονήσωσι πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, ἣν γονυκλινῶς καὶ κλαίουσαι σοὶ ὑπισχνοῦντο, οἰκοδομοῦσαι ὄνειρα περὶ μελλούσης εὐδαιμονίας, περὶ ζωῆς πλήρους ἔρωτος καὶ ἀγάπης, κοῦφαι, ἀμετάβλητοι, κενόδοξοι, πνεύματα ἀλλοκοτα, ἰδιότροπα, οὐδένα ὁρισμὸν ἐπιδεχόμενα, ὑποκρίτριαι, φιλάρεσκοι, ὑπερήφανοι ἄ ευ λόγου, ταπειναὶ μέχρις ἐξευτελισμοῦ, αἰωνίως φέρουσαι προσωπεῖον, μάλιστα, ἀλλὰ πάντοτε, αἰωνίως μωρὰ παιδία, εὐτυχεῖς δε οἱ κατορθοῦντες νὰ παίζωσι μὲ αὐτάς, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν εἶναι τόσον εὔκολον. Καὶ βεβαίως, ἀφοῦ ἔχουσιν διαρκῶς ἕτοιμον ὁλόκληρον ὁπλοστάσιον ἐλαττωμάτων καὶ κακιῶν.

— Καὶ ἐρωτᾷς, κόρη μου ; ὑπέλαβεν ὁ κόμης. Ἐὰν δὲν σὲ ἠγάπων, θὰ ἦσο τώρα εἰς τὸ δωμάτιόν μου;

— Ναί... εἶμαι... ἀλλὰ ποῖος ἠξεύρει, ἂν μὲ δέχεσθε μόνον...

Καὶ ἡ ἁγνὴ νεᾶνις — διότι μεθ' ὅλον τὸ ἁμάρτημα, ἦτο εἰσέτι τοιαύτη· τὸ καθαρὸν καὶ λευκὸν ἔνδυμα τῆς ἀγνότητος δὲν σπιλοῖ τὸ ἁμάρτημα, ἀλλ' ἡ ἐν γνώσει καὶ μετὰ σκέψιν τέλειος αὐτοῦ; — ἐδάκρυσε.

— Μὴ κλαίεις, ἄγγελέ μου, ὑπέλαβεν ὁ κόμης, μὴ κλαίεις.

Καὶ ἥρπασεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ὅπως δὴθεν ἀπομάξῃ τὰ δάκρυά της.

— Ἰδοὺ δι' αὐτό, ἐψέλλισεν ἡ νεᾶνις, πνιγομένη ὑπὸ λυγμῶν καὶ συμπληροῦσα τὴν ὑπὸ τοῦ κόμητος διακοπεῖσαν φράσιν της.

— Ἀμφιβάλλεις, Μαρία, περὶ τῆς ἀγάπης μου; ἠρώτησεν ὁ Ῥῶσος, καταφιλῶν τὰς ῥοδόχρους τῆς νεάνιδος παρειάς.

— Ἄ! ὄχι! Συγχωρήσατέ με, κύριε... Ὅταν μὲ κρατῆτε οὕτως, ἐψέλλισεν, αἰσθάνομαι... δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς εἴπω τί... Σᾶς ἀγαπῶ, ἀγαπητέ μου κύριε, σᾶς ἀγαπῶ...

— Καὶ ἐγώ, Μαρία μου, καὶ ἐγώ....

— Τώρα, σᾶς παρακαλῶ, ἀφήσατέ με νὰ φύγω, ὑπέλαβεν ἡ νεᾶνις. Φαντασθῆτε εἰς ποίαν κατάστασιν ἀφῆκα τὴν οἰκίαν. Τὴν κυρίαν μου ὀδυρομένην διὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της, τὰ πάντα ἄνω κάτω... Ἀπὸ αὐτὸ δύνασθε νὰ ἐννοήσετε πόσον σᾶς ἀγαπῶ! Μόλις κατώρθωσα νὰ εὕρω στιγμὴν κατάλληλον, καὶ πάραυτα ἔτρεξα νὰ σᾶς ἴδω. Ἐὰν μὲ ζητήσῃ κανεὶς τὴν στιγμὴν ταύτην, τί θὰ τῷ εἴπω; Εἰς τοιαύτην περίστασιν νὰ ἀφήσω τὴν οἰκίαν;

Καὶ ἡ νεαρὰ κόρη, ταῦτα εἰποῦσα, ἡτοιμάσθη νὰ πέλθῃ.

— Μὴ φεύγεις, ἀκόμη, ἄγγελέ μου· κάθησε ὀλίγον ἀκόμη, σὲ παρακαλῶ, ὑπέλαβεν ὁ κόμης, κρατήσας αὐτὴν ἐκ τῶν χειρῶν.

— Ὤ! κύριε, ἀφήσατέ με! ἱκέτευσεν ἡ νεᾶνις, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων.

— Ἔλα ἐδῶ, φίλη μου... ἔλα ἐδῶ... ἔλεγεν ὁ Ῥῶσος μετὰ φωνῆς ὑποτρεμούσης.

Οἱ ὀφθαλμοί του ἐξηκοντίζον φλόγας πάθους καὶ ἀσελγείας!

— Ἄ! ὄχι, ὄχι, κύριε! ἔκραζεν ἡ νεᾶνις, ἔχουσα συνηνωμένας τὰς χεῖρας, σᾶς ἱκετεύω!..

— Μὴ φεύγεις, ἄγγελέ μου· ὤ! μή, σὲ παρακαλῶ!

— Ἄχ! συγχωρήσατέ με, κύριε, ἀφήσατέ με, δὲν εἶναι...

Ἀλλ' ὁ Ῥῶσος, ὅστις ἦτο ἱκανὸς νὰ λαμβάνῃ μεταμορφώσεις καὶ τοῦ Ποωτέως αὐτοῦ πλείονας:

— Πολὺ καλά! φύγε! ἀνέκραξεν.

Ἐνῷ ἐπὶ τὴν μορφήν του ἐφαίνετο διατρέχον νέφος δυσαρεσκείας.

— Μὴ θυμόνετε, φίλε μου, ὑπέλαβεν ἡ ἀτυχὴς νεᾶνις. Πάντοτε δὲν ὑπακούω εἰς τὰς διαταγάς σας; δὲν εἶμαι πρόθυμος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν; Πλὴν τώρα, καθὼς σᾶς εἶπον, δὲν δύναμαι νὰ μείνω περισσότερον... Διατηρεῖτε ἀκόμη τὴν ὀργήν σας;... Εἴπετε μοι...

— Ἐγώ! ὄχι, κόρη μου, ὄχι, ἀπεκρίνατο ὁ κόμης, ὅστις ἐφαίνετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον πραϋνόμενος. Δὲν δύναμαι νὰ σὲ κρατήσω πλέον... ὕπαγε...

— Ἀλλ' ἰδού, μὲ ὁμιλεῖτε πάντοτε μὲ δυσαρέσκειαν.

— Ἐγώ! ὅταν σοὶ λέγω ὄχι!...

— Μειδιάσατε λοιπὸν ὀλίγον...

— Ἀφοῦ τὸ θέλεις, ἔστω εἶπεν ὁ κόμης μειδιῶν

— Αἴ! τώρα φεύγω εὐχαριστημένη.

— Πρὶν φύγῃς ὅμως, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάμῃς μίαν χάριν. Μοῦ τὸ ὑπόσχεσαι;

— Ὤ! λέγετε μόνον.

— Διατί ἔπαυσες νὰ μοὶ φέρῃς ἐνίοτε τὸν υἱόν τῆς κυρίας σου.

— Νὰ εἶσθε βέβαιος, ὅτι δὲν τὸ κάμνω ἐπίτηδες.

— Ἀφοῦ οὕτως ἔχει, αὔριον, ὅταν ἔλθῃς, νὰ τὸν φέρῃς μαζῆ σου.

— Διατί;

— Πολὺ ἀγαπῶ τὸ παιδίον αὐτό, ὑπέλαβεν ὁ Ῥῶσος, μειδιῶν παραδόξως. Αὔριον, ἐπειδὴ ἔχω πολλὰς ἐργασίας, νὰ γράψω ἐπιστολάς, πιθανὸν νὰ μὴ ἐξέλθω, ὥστε φέρε το, διὰ νὰ τὸ ἔχω ὡς σύντροφόν μου, ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχω σέ, Μαρία μου, προσέθηκε θωπεύων αὐτήν. Δὲν ἠξεύρεις πόσον μὲ εὐχαριστοῦν τὰ μικρὰ παιδία... Πρόσεξε! ἂν δὲν μοῦ τὸν φέρῃς, θὰ ἐννοήσω ὅτι δὲν μὲ ἀγαπᾷς.

— Ἐγὼ δὲν σᾶς ἀγαπῶ! ἀνέκραξεν ἡ ἀτυχὴς νεᾶνις.

— Δὲν λέγω τοῦτο, ἀλλά...

— Θὰ καταβάλω πᾶσαν προσπάθειαν· χαίρετε...

— Πῶς; ἔτσι φεύγει ὁ κύριος! εἶπεν ὁ κόμης. Θὰ μὲ ἀφήσῃς σήμερον ἄνευ ἀποδείξεως τοῦ ἔρωτός μας;

Καὶ ὁ εὐγενὴς Ῥῶσος, περιλαβὼν ἐν ταῖς ἀγκάλαις του τὴν Μαρίαν, ἐπέθηκε φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου της.

—Μὴ μὲ λησμονεῖς, ὡραία μου, εἶπε.

— Ἔστὲ ἥσυχος, κύριε. Χαίρετε...

— Ἄ! μὰ τὴν ἀλήθειαν! ἀνέκραξεν ὁ κόμης μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῆς, καταῤῥίπτων τὸ προσωπεῖον, ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὴν σκέπην διέπραττε τοσαῦτα ἐγκλήματα. Ἀγνοῶ τίς τῶν δαιμόνων μοὶ χρησιμεύει ὡς πύρινος στύλος, διὰ νὰ ποδώσω αὐτῷ μυρίας εὐχαριστίας... Διὰ τῆς ἀθωοτάτης ταύτης νεάνιδος — καὶ ἐδῶ εἶναι τὸ παράδοξον — μέλλω νὰ ἐκτελέσω τοὺς καταχθονιωτάτους σκοπούς μου. Τί κρῖμα! νὰ γεννηθῶ εὐγενής! προσέθηκε καγχάσας. Εἶμαι γεννημένος νὰ ὑποκρίνωμαι εἰς τὸ θέατρον. Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πιστεύω ὅτι καὶ εἰς τὸν Ταλμᾶ αὐτὸν θὰ ἤμην ἱκανὸς νὰ δίδω μαθήματα, ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ ὑποκριθῇ τὸν ἐραστήν... Αὔριον, ἐξηκολούθησε μετὰ μικρὰν διακοπήν, αὔριον ἡ ἀγαπητὴ Μαρία θὰ μοῦ φέρῃ τὸν υἱὸν τῆς κυρίας Πέτκωφ... Πρέπει ὁ μικρὸς νὰ συνειθίσῃ νὰ μένῃ μετ' ἐμοῦ... Ἴσως τοῦτο μοὶ χρησιμεύσῃ...

(πεται συνέχεια) ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΓΑΛΗΣ

Τυποις ΚΟΡΙΝΝΗΣ ἐν τῇ διασταυρώσει τῶν ὁδῶν Μιλτιάδου καὶ Νικίου ἀρ. 15